

GIẢI ĐÁP MẤY CÂU HỎI VỀ PHẬT GIÁO

LÊ HUY^(*)

Phật giáo truyền vào nước ta ngay từ đầu Công nguyên. Ở nước ta hiện nay (2002) có 33.066 tăng ni với 14.043 chùa, tự viện, tịnh xá và niệm Phật đường. Còn số người chịu ảnh hưởng có đến cả chục triệu.

Ngày rằm, mùng một hoặc tết, nhân dân ta thường có thói quen đi lễ chùa để được thư giãn tinh thần và cầu mong Phật phù hộ độ trì cho được mạnh khoẻ bằng an, tránh được mọi tai họa. Ca dao ta có câu: *“Nghiêng vai ngửa vái Phật trời, dương cơn hoạn nạn độ người trầm luân”*.

Dưới đây xin giải đáp một số câu hỏi liên quan đến Phật giáo.

1. Nam Vô A Di Đà Phật có ý nghĩa gì?

Các tăng ni khi gặp ai cũng đều chấp tay, nói *“A Di Đà Phật”*. Trên tường các chùa đều viết 6 chữ thật to: *“Nam Vô A Di Đà Phật”*. Các thiện nam tín nữ sùng bái Bồ Tát cũng hay nói *“Nam Mô (Vô) A Di Đà Phật”*. Còn có hiện tượng mới xuất hiện gần đây: Mỗi khi kinh ngạc trước điều gì, sự kiện gì, người ta cũng thường hay nói *“A Di Đà Phật, tạ thiên tạ địa”*, v.v...

Vậy ý nghĩa của câu đó là gì?

Trước tiên, đây vốn không phải là tiếng Trung Quốc mà là người Trung Quốc dịch âm từ tiếng Ấn Độ cổ. Chữ *“Nam”* cũng đọc là *“Na”*; chữ *“Vô”*, Hán ngữ cổ đọc là *“Mô”* nên người Trung Quốc và người Việt Nam hiện nay đều đọc là *“Nam Mô”*, chứ thật ra là *“Nam Vô”*. *“Nam Vô”* có nghĩa là *“hết sức tôn kính”*, *“quy thuận theo Phật”*. *“A Di Đà”* có nghĩa là *“Vô lượng thọ”* tức *“sống lâu”*. A Di Đà Phật nghĩa là Phật vô lượng thọ (Phật sống lâu). Theo kinh nhà Phật, Phật A Di Đà trước khi tu thành Phật, vốn là một Quốc vương, tên của ngài dịch ra là *“Pháp Tạng”*. Ngài và các vương tử xuất gia tu đạo, khi thành chính quả được phong danh hiệu *“A Di Đà”*. Ngài làm Phật ở Tây phương cực lạc, chuyên làm nhiệm vụ đưa các tín đồ đến đó. Có thuyết nói con ngài cũng tu đạo trở thành Bồ Tát được phong danh hiệu là *“Quan Thế Âm”*. Qua đây ta thấy A Di Đà Phật (Phật A Di Đà) chính là cha đẻ của Quan Âm Bồ Tát vậy.

*. Đại học Quốc gia Hà Nội.

Theo “*Kinh A Di Đà*” thuộc dòng Tịnh Thổ của Phật giáo, người nào thành tâm tụng niệm “*A Di Đà Phật*” thì sẽ được siêu thoát sang Tây phương cực lạc. Các tín đồ thuộc dòng Tịnh Thổ ra sức tuyên truyền lí thuyết đó. Do phương pháp này đơn giản dễ làm, chỉ cần miệng lẩm bẩm đọc 4 chữ đó là được, nên được mọi tín đồ nhà Phật noi theo. Thế là “*Nam Vô (Mô) A Di Đà Phật*” liền trở thành câu nói quen thuộc của mọi người.

2. Tục “phóng sinh” của Phật giáo có ý nghĩa gì?

“*Phóng sinh*” tức là thả động vật sống về với thiên nhiên. Phật giáo coi đó là hành vi lương thiện tích công tích đức. Phật giáo kêu gọi từ bi, không sát sinh, thường xuyên làm chuyện phóng sinh, suốt đời sẽ được Phật pháp bảo vệ. Và Phật giáo còn nói phóng sinh sẽ được báo đáp tốt lành (thiện giả thiện báo). Lí thuyết này khó có thể tin được, nhưng đối với bảo vệ môi trường hiện nay là rất tốt, chúng ta không nên sát sinh các động vật hoang dã.

3. Tại sao sư sãi lại cạo trọc đầu và cạo râu?

Theo thuật ngữ Phật giáo, cạo trọc đầu và cạo râu gọi là “*thế độ*”. “*Thế độ*” có hai ý nghĩa:

a. Một là biểu thị “*sáu căn*” thanh tịnh. Kinh Phật kể rằng Thích Ca Mâu Ni khi xuất gia, dùng kiếm sắc

tự gọt hết cả tóc râu, thể nguyên cốt hết mọi ưu phiền trở ngại. Cắt hết ưu phiền tức là “*6 căn thanh tịnh*”. Sáu căn là 6 cơ quan mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý. Do thông qua cảm giác mà có 6 nhận thức, nên gọi là 6 căn. Phật giáo cho rằng “*6 nhận thức*” như là bụi trần che lấp bản tính thuần chính của con người, làm cho con người mê lạc. Do đó muốn đi theo Phật đạo, cần phải làm cho 6 căn thanh tịnh, có nghĩa là đối với vạn vật, nhìn nhưng không phân biệt xấu tốt, nghe nhưng không biết nhã tục, ngửi nhưng không biết thối thơm, nếm mà không rõ ngọt đắng, sờ mà không biết rắn mềm, có thể mới đạt đến cảnh giới vô tư vô dục. Có như vậy, mới trừ bỏ mọi ưu phiền để đi vào Phật đạo.

b. Đây là dấu hiệu để Phật giáo phân biệt với các tôn giáo khác.

4. Vì sao tăng ni lại gõ mõ, đếm tràng hạt?

Tương truyền có người hỏi một trưởng lão Ấn Độ rằng, tại sao trong chùa lại treo con cá gỗ. Trưởng lão đáp: dùng để triệu tập chúng tăng. Người kia hỏi lại, tại sao lại đục thành con cá? Trưởng lão đáp: Cá ngày đêm không bao giờ nhắm mắt, chúng tăng noi gương con cá, ngày đêm không ngủ, chuyên tâm vào Phật đạo, thì sẽ tu thành Phật. Nhưng con cá ở dưới nước, ít khi nhìn thấy, do đó đeo cái mõ hình cá

để mọi người hàng ngày nhìn thấy, dùng dùi gõ vào mình cá, mục đích là để đôn đốc tăng ni. Câu chuyện đó nói rõ tác dụng và ý nghĩa của chiếc mõ gỗ hình cá.

Mõ gỗ hình cá là một trong những khí pháp của Phật giáo, thông thường có hai loại. Loại hình tròn, trong rỗng, bên ngoài có khắc hình vẩy cá, khi tụng kinh niệm Phật gõ nhịp nhàng điều tiết âm tiết. Loại dài hình con cá trong rỗng thường treo ở cửa chùa, hàng ngày sáng, trưa gõ báo giờ ăn hoặc dùng để triệu tập chúng tăng.

Tràng hạt cũng là một trong những khí pháp không thể thiếu được của tăng ni. Tràng hạt thường làm bằng quả cây, gỗ thơm, mã não, đá quý, v.v... Phật giáo cho rằng nó có thể giúp tránh được ma tà, quỷ dữ.

Số hạt của tràng hạt có chín loại, nhưng thông dụng nhất là loại 108 hạt và 54 hạt. Trong chuỗi tràng hạt có một viên to nhất gọi là viên mẹ, còn lại là những viên con. Khi đếm tràng hạt thường bắt đầu từ viên mẹ trước, vừa đếm vừa tụng kinh. Phật

giáo cho rằng người nào vừa đếm vừa tụng kinh được 20 vạn vòng (vòng tràng hạt 108 viên), thân tâm không rối loạn thì sẽ được lên thượng giới, còn niệm tụng 1.000.000 vòng sẽ được lên cõi Niết Bàn. Chính vì tin như thế, nên tín đồ nhà Phật không ngại gian khổ, kiên tâm tụng kinh niệm Phật. Tụng niệm 1.000.000 vòng mà lòng vẫn trong sáng, không suy nghĩ lung tung là điều không dễ dàng gì.

5. Vì sao khi vói Phật lại thấp hương?

Phật giáo cho rằng, thấp hương có thể làm cho mối liên hệ giữa con người và Phật được liên thông, và tạo ra hiệu quả *“cảm ứng giữa người và Phật”*.

Cảm ứng giữa người và Phật có trình tự như sau:

- Mời thần linh. Vào chùa, dâng hương lên Phật và Bồ Tát, sau đó quỳ vái để tỏ niềm cung kính.

- Thấp hương để xin Phật và Bồ Tát hiển linh và bảo vệ. Nhờ khói hương, tâm nguyện và công đức của người dâng hương sẽ bay tới Phật và Bồ Tát, làm cho các vị hiển linh./.